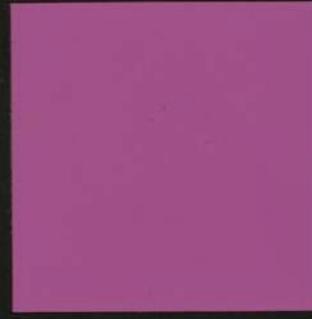
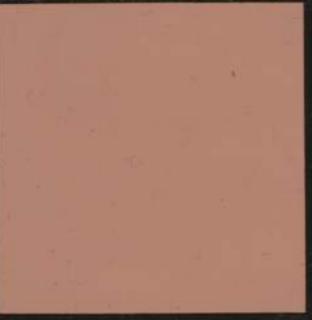

colorchecker CLASSIC

xrite

mm

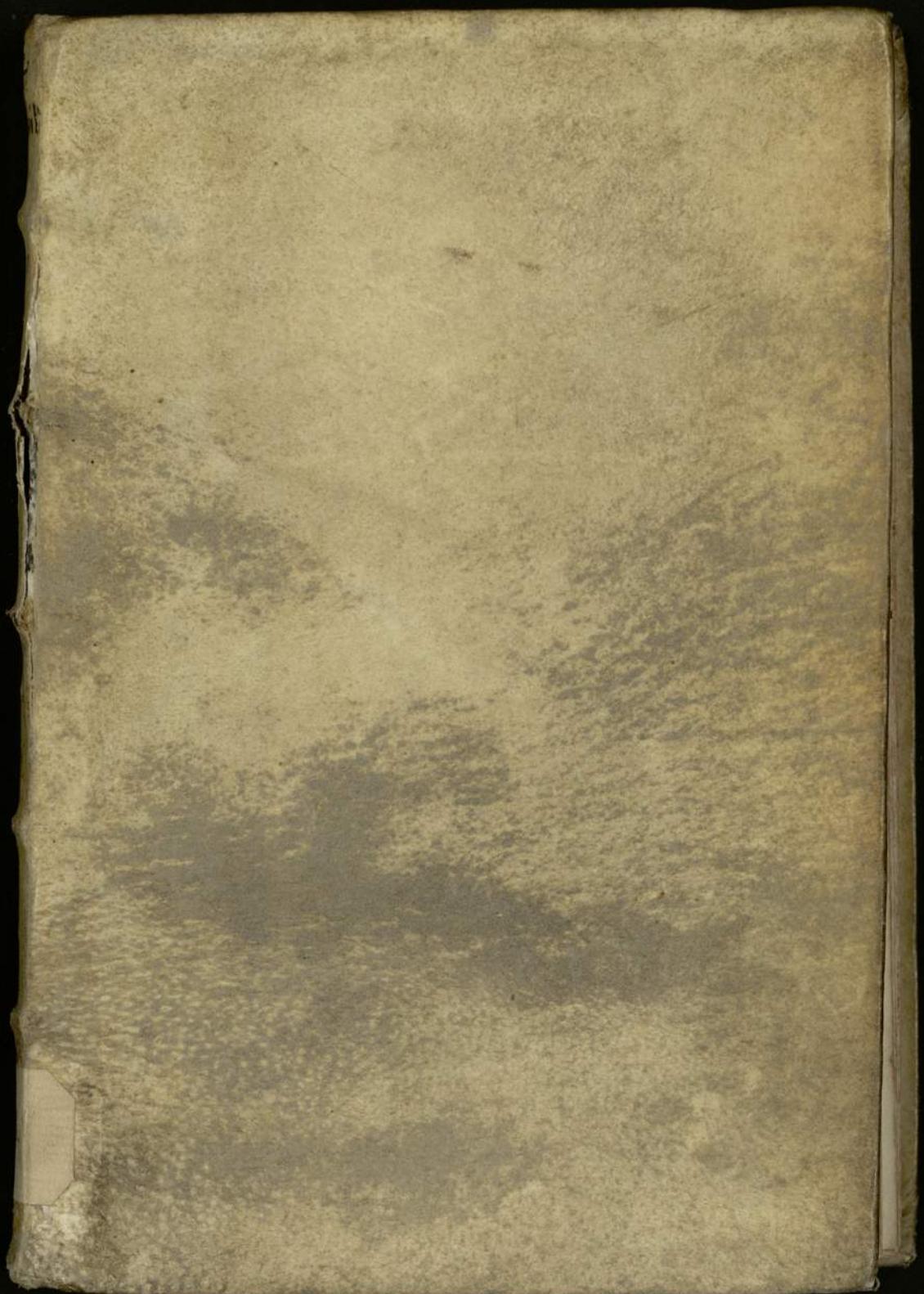
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
(cm)

ΕΡΓΑΣΙΑ

ix

10098
D

XVme s. n° 599.

609

~~Recueil~~ composé de 7 pièces.

~~Complet~~

vu le 3 octobre 1855.

cod

3

1
5

Ars Tulliano more epistoladi Jacobi
p.ad Illustrissimum principem Tarā
tinū Hispanie Ducem Incipit feliciter.

On me fugit Illustrissime princeps quā
tum et oneris et insolentie existimationis Lvt
bi morem gererez. Ihius libelli editione in me
verterim. Non q̄ grauium atq; doctorum indi-
cium perpatut. aut nullius nostrorum hominum auctorita-
tem fecerim. Sed de precipuis in me officiis. assiduisq; me-
ritis. et noue pietati tue. animo saltē aliquando tandem cor
respondere viderer. Quas ob rescum non nullos male pot-
us de studiis meis sentire. q̄ paruz erga te gratius videri ma-
luerim. Noua hec litterarum precepta. tuo nomini dicata
Jamiam conscribere incipiam. Si vnuum hoc proposuero ac-
tem sine assidua exercitatione nichil aut parum opis afferre
vt curam. operam. vigiliam. studium deniq; omnemq;
diligentiam ab huius libelli preceptis ad exercitationem de-
riuandam cognoscas. Diuersisq; inter se generum speciez
q; finibus. et inuenientiarum rerum preceptis q̄ plurimi co-
gnitis. nō nichil supra legitimas epistole partes aducere. Et
noua quadam dierum obseruantia tempus maio. nō nostorū
auctoritate litteris nectere consuescas.

De officio et genere epistolarum.

Pistolarū officiū Lvt maioribus nostris vñ est. Idicē-
tur quo absentes his de rebus que animo extrinsecus
ve geruntur certiores facimus. Hanc genera tria sūt quorum
Unū dociriue Alterū ioco. Tertiū grauitati accommodatur.
Doctrinae genus ap̄plissimū est om̄ius enī de rebus absētes
edocere potest. Iocosū scribēdi gen̄ est. quo multo lepore
multaq; dicacitate. et venustate. res domestice et familiares
pcipi pñt. Graue quo sumis de reb' oī r̄idiclo amoto q̄scribū

a. i.

De speciebus generum:

Rimū generis species proprie Eruditio.ars. et discipli na. Secūdi Lepos. venustas. urbanitas. dicacitas. sa les. facette. liptomia. Tercii Religio. rep̄summa. et resp̄publi ca dicitur. Eruditio imaturū incusū et incultū animis no stris documētū cōtinet. Ars a teneris annis imbibita cōmuta bilē facibilū rationē habet. Disciplina necessariā habz ob seruātiā et eaq̄ dicitur. que aliter se habere nō possūt. Lepo re. facetas venustatē. sales. urbanitatē. dicacitatem. eq̄z modera tos iocos et verbis cōcitatatos appellam⁹. ver⁹ Dicacitas ī cō tinuatione sermonis. Facecie breuisibus acutisqz et pene pru niētibus dictis ac factis ad risū cōcitādū cōprobatur. Venu stas ē qua cū grā et urbanitate qdā cūcta pferūtur. Liptomia cū amaritudine risū. Ut greci sētiūt. quadrupliciter cō citat. Penia. Lariētissimo Harcolmo Antīsmo. Antīmos dicitur qcqd rusticana simplicitate car⁹. et faceta satis urbani tate expositū ē. Harcolmos plena odio atqz hostilis tristis. Lariētissmos dura dictu grat⁹ pferit. Penia est accōmodatū reb⁹ plonis tēporibus pueriū. Religio ē quā vñū et ver⁹ deū colere edoceatur. Ecōtra Supersticio ples et falsos venerari admonet. Religio enī verus cult⁹ lāctimonia et dei maiestas tū illa quā habebim⁹ ī deū pietas et reverētia. a quo hōes religiosi appellati sūt. creditur. Qui hō p̄uatū et nouū deū ve cabirū macedones. vrantā penī. faunū latini. q̄rinū romani minervā athenī. lēs. iunonē. santos. venerē pauos. libe⁹ na xō. sappollmē delphos. colue⁹. hi supersticiosi dicti sūt. Rep̄summa vñū tm̄ p̄cipiatū reputare regale tm̄ ipiū et monarchicā ditionē spectat. Res publica cōmunis res dī qua oīz vita hōnor et salus vna continetur.

De finibus generū:

Pistolaz fines gene⁹ rōe dignoscuntur. Primiū ei gen⁹ cū ita se hēat ut reliqua duo ḡnū velutier⁹ sp̄es credat diuersos sorties fines ei⁹ tñ ppriū ē utilitas. Sed ioblectatio Seueri et grauis hōris dignitas. Ad quos oīs rō et oīo nostra accōmodāda ē. ne pcula finib⁹ vagi et erratū. nostre q̄ p̄p

mutū mentis signarē et imminores dicantur.

De inuentione et dispositione

Honiā ac tenus de epistolarū generibus earūq; specie
bus habude satis dictū opinor. Nūcqua via hec ad ex-
ercitationē accommodetur dicam. Dis huiusce rei rō lētētiaq;
dictionūq; inuentione et distributioē cōparāda est. Inuētio ē
rēti et verborū idonea negotiis excogitatio. Dispositio ē
earūderationi cōlētanea collocaſio.

De dispositione inuentionis et partibus eplē

eter quoniā oīs inuentionis vts. p̄cipiū rationē potissimē
spectat. de ea accuratius dicēdū cēlum. Inuētio
p̄cipiū. enūciationē. causā cōplexionēq; cōsumitur. Princi-
piū est litteraeū initiu ad audiētiū mēte in lētētia nostrā alli-
ciēdā. Enūciatio nostri est conceptus expositio. Causa
est que animū ad agendū impellit. Complexio brevibus
dicta memorie reficiēde gratia recolligit. Quanq; grati-
arū actionem a te non desiderarē. ppter beaſtia mea in te
collocata. cum te re ipsa atq; animo scirem esse gratissimū
ſateo; tamen q; mihi fuit pericunda. Sic enī vidi. quālī
ea que oculis cernūtur. me a te amari. Littere tue mirabilē
grate sunt ſenatui tum rebus ipſis que erāt grauitissime. et
et n̄ maxime fortissimi animi. ſummiq; cōſiliū. tum etiam gra-
uitate ſentientiaq; atq; verborū. Sed mi. M. incūbe ut bellis ex-
trema conficias. in hoc erit ſumma et gratia et gloria. Ifacile
enī hoc faciendum erit. cum et anteā tuam virtutē rebus
bellicis clarissimā. inimici nouerit. et horribilē multoꝝ moris
talium ſtrage. paucis ante diebus te duce fortissime facta
ante oculos voluent. Quod cū irascit n̄ ut monui pergas
facere. nullis vñq; téporibus laus fata honos. atq; dignitas
in te cōferetur. Dale et me consueto proſequere amore.

Ratiō p̄cipiū excogitadi.

m̄is inuentionis rō. n̄ris fortunāq; cōmodis. generis v̄c
Speciei p̄ſidio. utilitatis honestatisti. et voluptas
et gratia cuiusca metitur. qđ ut facilius intelligere poſta a.

primo quoqz epistolarz genere repetendū censuimus. vt inuen
tionis initia ab arte proficisciētia. viā faciliore quotidiano
vslu et exercitatione nobis prebeat. Qui de rebus dubiis con
sultare. aut res arduas edocere grauabitur. sufficiēt i genez
enūciatōe hoc vel nō posse litteris significari vel ipsorū q̄ ea
iuenere exēplo. auctoritate imitatōe vel exq̄ sita sc̄tētia. subē
fugieđū explicabit. Socratē eī philosophorū parete celo et a
stris familiarissimis sc̄tētia et doctinā obz̄ e medio. morali tantū
dēpta. susulisse cōmemorabimus. Opinationē enī solā in
alii artibus esse voluit. quā incerti esse. sc̄tētia vero certi as
seruit. Empedocles et democritus veritatē in alio fundo
iacere diuersa dixerunt. Hic diuersa de orbis stitu Ptolomeus
et pōponius mella opinati sūt. Disonātia Endimion itacus
Igntius et Atlas de ortu et orbitu syderū sc̄tētia. Repugnā
tia. Solon dracō de futuri criminē. repugnātī egiptii et Sa
bini. dupliciti eī alti pena. capitis supplicio alti. furē punient
dū cēluere. Alii furādi vslus laudabilis pro exercitio et disci
plina militari fuit. Cōtraria de religione. Cretēses. assirii
babilones Latini atqz egiptii opinati sūt. Diversa de repub
lica. Plato aristoteles. Marcus varro et Cicero de summo
hominiis bono excogitauerūt. Etiam illi qui oraculo appollī
nis sapientes dicti sunt iudicio etiā sc̄tētia insipiētes cogno
scūtur. Quod cū ita sit nō modo res dubitas nō edocere. Sz
hor exēplo moti. de his que ceteri certa dicūt. iaz dubitate si
gnificabimus. eosqz orabimus vt quid his de rebus sc̄tētam
requirere omittat. cū sumi egregii virti. prelati et excellētis i
geniis. ex tēpore aut inconsulto. etiā eadē de re. aut de minori
dicere denegarint. qd nos habeti quadā et obtusa acie mētis
nisi ad eroptatū sc̄tētū exhortandi sumus. q̄ si quos. hie de q̄
b̄ rebus agitur. certiores facere volemus gr̄ chesilaum igno
rātie magistrū nec q̄cūqz se nihil sc̄re affirmasse dicemus q̄
eī nihil se sc̄re dēt. aliqd cognitū p̄fitet. cū oīno aliqd sc̄ri pos
se negat. id prius sc̄ri qd non sc̄ri posse aiebat. significat
Quare ne eadē cū archesilai snia accusād̄ videaris de reb̄

licet nouis et difficultimis. nō modo ipsorum. sed nostre etiā cau-
la inductos scribere dicem⁹. vt ipsi ineptias nostras siquo aīo
ferentes. qd selerint rescribē cōpulsi. nos erudire nō negligāt.
P̄eclarā etiam officiosor⁹ hoīm p̄cōmodāqz suām collau-
dabim⁹. qui cōmuniō rei causa se quippiā ignorare cōfingūt
vt suis posterisqz lumē eruditōne et doctrinā perscrutatōne
relinquere valeant.

Secundū generis ratio.

Vtrūsum cōcitare studet. hec nouisse decet. eius rei pre-
ceptionē in leptoniā et facetias distributam esse. Face-
clas vero factis dictisqz constare. Verū de facto alias. de his
nūc que tñ dico risū cōcitant. dicamus. Risus cū iocūditate
oīm vel alicui⁹ amaritudine elicitur. Amaritudo autem vel
animi vel corporis aut fortune comodi incōmodiqz rōe conci-
pitur. vt crassus de lamia dyogenes et Alexander inter se ca-
uillati sunt. Facetie vero vafre dicta ex facto etiam nomen
dixisse cōmemorant. vt papirii historia. Comica argumenta
thresie iudicium. appologetici sermones Phrigii eloq. ora-
tiones inuersio veritatis exuperatio. versiuū recitatio. risus
modestum et grauem prouocare solent. Suspicio etiā et du-
bitatio idem efficit. vt iuliam apud parentem de voluptate
fecisse commemorant. Idem inductio operabitur. vt inter al-
pasiam et xenofontē cū rubore risum concitasse accepimus.
Idonea loci tēporis rei et hoīs oportunitas. iocuz puocabit.
Que socratem nouisse cōmemorant. cū in conuiuis rogatus.
vt aliquid de suis studiis diceret. que loco et tēpori cōuenit.
Ego nō calleo que ego calleo neqz loco neqz tēpori cōgruūt
inquit. Aliter enīz doctū platone. aliter grauem. Latonem. ri-
diculum dyogenē turpē cynedū et mollē leucippū faciente
verba inducentes. Alliter in loco sacro. aliter ī prophano. Ali-
ter funesto aliter voluptuoso et geniali tpe agendū et loquē
dū duximus. Quibus autē locis. ioci et risus argumenta-
ducentur. Ex oppositis et severi et grauis indagabūtur.

Ratio tertii generis inueniendi.

Rincipium autem a maioribus tractum ostendemus quod
urbis et oppida. ut cyrus p. san. rex in alia. q. lacedemo
nes in grecia cōdidere. Statuas morum et simulacra cōfinierunt
ut humanitatis et virtutis exemplū posteris etiā deliqueret. Ea
res logiora practica per diis vota et sacra soluere adegunt. at hū ut
uēdi cupiditatē illexit. Hic attis thēne m̄los ex cogitasse deos
Romani euēde. pro parte variū cōficeret. Iouē superū rerūqz
om̄ patrē. p̄stōrē et predatoře venerati sūt. Hic ipsūqz voca
in patrē p̄dāqz iouē. ut poete nostri dictat ſuia. Laluā virilez
ibarbē barbatā femināqz venerē dixerere. His ſimilibusqz lo
cū res p̄ cōmodo et ſuia noſtra principii rōe ex cogitadas du
mūs ut horū ex ēplo. principiū facilius indagari possit.

Quando principio supersedendū sit.

Honiā hactenus de rerū inuentione et partī dispositi
one dictū ē. Nūc quā principio vtēdū sit dicamus. Nō enī
sp̄ his partibus ep̄laqz oībus. sed cū res locus et p̄sona exigunt
vtēdū ē. Cū ad incognitos p̄claros nouos et ſūmos viros. q̄b
cū nulla vel leuis familiaritas cōflata est. principio utemur
aut cū p̄claris ſūmisqz de reb̄ abſtētes certiores factēdi erūt
oīb̄ partibus utemur. Idē in appologie. paragoria. catholo
gia. apocryphi. xenodoxia. et philographia agēdū est.

De emuniatione et eius Causa.

Nō omni genere ep̄ſtolarū principio. ex his ſimilibusqz
locis ducto. vel e genere ſpecie finibusqz ex cogitato.
Emuniatione in mediū afferēda est. Ea simplex vel multiplex
elle potest. Simpler simplici duplicitate causa contenta erit
Multiplex nonnūqz ſine cause approbatione proferetur. In
rebus enim afflictis dubiis et anxiis tātū expōſitiones affe
rimus. p̄ſertim cum de re ſūma. non ſine capitū piculo ſcri
bemus nulla cauſa maiorum exemplo confirmabimus. aut
mandata nuntiis cōmitemus. ut ſine periculo res nouas ſu
gnificare possumus. In re familiarū et domesticā. ad amicos
maxime conſribentes. vna dūmitata vel nulla cauſa. enun

ciatio comprobabitur. Verum in omni epistola severa et gra-
ui non modo causa, sed etiam auctoritate exemplo et simili
contrarioq; enunciationem nostram comprobare et aduersa-
tionum diluere poterimus. Interdum enuntiationes plurim
massue causa inducemus, quousq; ad eam quā intendim
mus pedentim accedam⁹. ac causā afferamus, que clara, di-
lucida probabilis, aut necessaria erit, ut virtus bonos, religio-
nem, et rem publicam colere, et hominem propter ignem cale-
scere dicemus. Rationes parū vehementes et obscuras, que
rem potius astu et dolo occultare q̄ iniqua purgare videtur
effugendas et evitandas commonemus.

De complexione.

Dmplexio et simplicie enunciatione et causa educta, ni-
si artificii ostendandi gratia conficiatur, supuacania
dicitur. Nunq; enim necessaria existimatur, nisi cū enūciatio
aut causa multiplex precesserit, ut sic, Igitur nec mortis me-
tu, nec tedio vite, fortune incommodis, etate decrepita, aut
morbo confectus interiit, sed hominum malignis facinorib;
extinctus occubuit. Nam autem sepe in petitionem quandā
pro re et sententia nostra resoluere poterimus, ut Quod cuz
ita sit, abs te peto satis opinioni hominum sententie mee fa-
cias. Accedit nonnunq; his partibus noua sententia, expositi-
one tantum et causa vna plurimue contenta, modū et finem
prosul epistole faciens.

Diversimode in diversis speciebus scribendum
Dsty vnuquodcumq; genus diversosq; fines loca te-
pora personas ac res considerauimus, ad species vaga-
diveretur oratio. Cum eniz in doloris mitigatione, ad studi-
a et litterarum inflammatione, obiectoriū purgatione, aut in
comitēdis amicis aut in agēdis gratiis, aut re gesta enarra-
tione, ep̄la versabitur, inepta vita, pditosq; mores, et ianē do-
cimē repellere nitemur, diversa ratione excogitanda est.

De mitigatione doloris.

Vadupliciter possumus consolari, hoc ē quatuor ex-
locis consolatio constat. Primo namq; ostendimus nos
a. illi.

eius ad quem scribimus causa dolere, vel nostri, vel ipsi^r cau-
sa vel utriusq^z. Scđo ut meminerimus nos ea lege natos
ut oībus fortune telis proposita sit vita nostra. Tercio ne-
gra ut terferam^r casus quos nōlo cōsilio vitare licebit. Quar-
to ut aliorū euētibus memoria repetendis nihil accidisse pu-
tem^r. Exempla quoq^z gētitū si videbitur permiscere licebit ut
et ea gētilitate quoddā prodeat argumentū.

Exemplum.

Postq^z mīhi de obitu filie tue renunciatiū erat valde ido-
lui. Nescio tñ an magis tui causa an mei. q̄mo magis utri
usq^z nostrū. poteras nāq^z eā huius urbis nobiliozib⁹ filiis
matrimonio copulare ac cū ātīch⁹ familiis cōstituere famili
aritatē que dōmit tue ac familie vestre sūmū hōrē gloriāq^z
allatura fuisset. Dietera quotiēcūz aut in iūdicio aut i se-
natū fūris nostri p̄sequēdī vel beneficii i petrādi gratia cōpa-
rēdū fuerat q̄ nobis auxilio z cōsilio esse potuisse et nūlq^r pro-
fectio defuisse. Quis nāq^z ē ex senatorib⁹ cui nūc cāz meā
tute cōmittere possim. Enīero etiā ea que iā dū mihi tecuz
erat familiaritas. affectio que in dies augetur facit ut tui cā
maiori mero e cōficior. Erat nāq^z ipsa filia labor⁹ tuor⁹ sub-
leuatrix ac in aduersitatibus tuis solatiū sigulare. Szq^r te
ea destitutū a iaduerto. me ipsū om̄i solatio destitutū esse
arbitror. Nec enī minoris molestie aduersitates tue q̄ mee
mīhi fuere. Cōsolari tñ tuū meroz̄ potes q̄ iste casus nō tibi
vni accidit iū filia tua. q̄s enī natus hacten^r est. qui nō post
aliquot dies vita defūctus eat. Mortalitatē enī dit īmorta-
les et natura. hoībus īmo cūctis animātibus tribucrāt. quoq^r
volūtati nemo est q̄ possit resistere. Quāpp̄ter ea que neq^r
culpa nostra neq^r negligētia precedente accidunt. et que sūt
neq^r prudentia valent p̄uideri. equo aīo ferre sēper sapientis
habitū est. Nūquid filius regis hispanie decellit qui totius
regni spes vnicā fuit. Decellit item p̄toris nostri fili⁹ vnic⁹
cui neq^r frātres neq^r nepotes neq^r neptes nec agnati supslūt
in q̄bus familie nomē valeat cōseruari. Nec etiā vicino tuo

cuncte dūntie sue opītulari poterāt ut filii sui superstites re
linquerentur, qui dūntis suis fūgerētur quas nūc ad extra
neos peruenire videbit. H̄z q̄z nepotū tuorū caterua multi
plicata est, multiplicaturq; in dies, in qbus et familie tue no
mē, et maior tuorū ymagines cōseruabūt, q̄ et p̄lido tuo egēt
et substātia, nō habes eā tristādi cām quā illi habuerūt. Re
pelle igitur obsecro has animi passiones atq; filie tue obitū
obliuioni tradas. Ex̄pla quoq; gētiliū imitaristudeas, e qb⁹
Socrates cū fillū extictū p̄cepisset, nō modo equo tūc aīo, ver
etīā nūncio aīt, nil noui affers. Qd̄ sigētiles hoc facere, sue
uerūt in quib⁹ nec alīqd fidei lumen erat. q̄t omagis noscri
ftiani ea que dūntia ex voluntate puenere, in meliore pte no
bis accidisse persuadeamus, oportet.

De rerum bonarum inflammatiōne.

Nterdū nec pro nobis nec pro tercia persona petimus

H̄z p̄ co dūtarat ad quē scribim̄us, et q̄cqd petimus ei
causa petimus. Hoc autē genus adhortatio appellat, qd̄ sic
poterimus exercere. Primo enī ostēdem nos fiducia veniuo
lētiq; ei ad quē scribim̄os motos abhortationē ad huiusce
modi res de qb⁹ scribim̄ facere. Deinde cōmoda p̄ficiam̄, vel
si nō fecerit rē ad quā hortamur, si nō fecerit illā a q̄d hort
tamur. Postea cōmoda adducimus que sequuntur vel ex
gerenda re quam hortamur, vel ex non gerenda aqua hor
tamur. Postremo cōclusionē subicem̄, q̄ breuiter rogabīt ut
qd̄ hortamur si nō cōmodū sui atēdē nrē salē beniuolētie
cā id facere velit. Nēmī me patrē tuū mirū i modū coluisse, et
clarillio viro lūma amoris necessitudie cōiuctū fuisse, q̄ vir
tū īgenio claī, tū aī magnitudie p̄stātissī ell̄. Preterea me
mī me abs te obseruātia qdā siḡlari cōplexū vñichil sit qd̄
ego a te petere dubitē, p̄serfi cū alīqd petitur sī, id omē adte
vñū p̄tineat. Ex quo nā ei cōmuniū amicop̄ sermonibus ī
sellēxi te disciplinā rei militarie, quā a me potissimū p̄suad̄
sequi inceperas dēliq; hec nō qdē p̄suadē satis mihi poterā
nisi tue quoq; accessi illēt trē, q̄ sermones quos acceperā plāc

confirmaret. Ex quib⁹ nō mediocri molestiā suscep⁹. te enim
sperabā vbi⁹ rei miliataris prestatissim⁹ fore. quē cū ioperato⁹
remerceretur vel legionis pfectū q̄ spiceret. ego mīritice glo-
riar et que tibi eiusmodi capitōdorū studior⁹ cā fuist⁹. Spera-
bā te et amic⁹ cōmodissim⁹. et patrie glorioſū. et tibi ut illi
mū fore. atqz ita pfecto fuisses. Sube ut enī studior⁹ milita-
rū perit⁹ viri. et ciuitati⁹ et p̄cipiū potentissim⁹ familiari
tates a quibus sepius oppida et castella munitissima mereā-
tur. stipēdiis qz uberrimis ab illis ducūtur. et qđ maxim⁹ est
imortalitatē glorie cōsequuntur. et ppetua apd posteros noīs
sui monimenta relinquit. Si igitur sic īcepta studia deserue-
ris. nudū te oīmpbacissim⁹ artiū iuuenies. Neqz ei mercatu-
re actibus studiisti neqz lris operā dediſt sed militari tantū
discipline p̄tinias et atis tue p̄tes deuouisti. Ruris qz sequē-
tes ānos cōplures in ipa cōlūpisti. Quare totū hoc oē tēpus
amillū īuuenies et difficiliores tā erūt āni quos facile boīs
aliquib⁹ cōmittas. Secundie atqz ignauie cōciues tui omnes
te dānabūt qui exercitationē armor⁹ abs te tā dudū suscep⁹
nūc temere neglecris. Itaqz si qđ apud me amicis pater-
ne si quid necessitudis frit⁹ relinqutur. te rogo atqz obsecro ne
me vanū tibi fuisse p̄suasori patiaris. Sed vel tui vel mei
cādilla nūc alijdiu militaria studia magno aīo suscipias.

De gratiar⁹ actione.

Omerus Colophoni⁹ officior⁹ recteqz factoriū omnīū
genera tria cōmemorat. Sapientie diuinitarum et pul-
chritudinis. Que cōmutato vocabulo plato vnu. Sincerum
et incorruptū. secundū voluptatis et corruptissime mentis.
Tercium ex his mixtum cōmemorat. Hoc peripatheticī visi-
tationi vocabulo honestum utile et voluptariū dīdere. Hinc
poeta preclarus. hec graciis congruentia nomina haud iep̄te
excogitauit. aglea. thalia et euphrosyna. Pro his enī bene re-
cteqz factis. bona saltem rectaqqz verba locūde q̄ primū habē-
da sunt. Quare iunctis manib⁹ in corona ridentes et nudas
puellas finxere. Lū quippe numerū plenū pfectūqz bonorū

etiam ratione existimariunt. Hoc enim animo. altera corpori. tercia
 fortune conodis congruere. fictio noie rati sunt. Eas autem in cor-
 rона tuctis manib[us] statuere. beneficium enim his rebus perfectum. gyro
 et corona circumductum addatissimum auctum reuertitur quod est.
 Agros enim. ut Hesiodus poeta dicitur. feraces similitare decet. q[ui]
 loge plus quam accepit reddunt. mete enim et aiodantis non rece-
 ptis numerib[us]. grecopelande sunt. Ridetes at gravida abre
 commemorant. hilarinaque facie. ut Heschino socrate repeditissime fe-
 runt gratie h[ab]ent et reddentes sunt. Nudus vero iure fecere. Nil
 namque tactum. fictum et fucatum apud eas esse debet. quas corruptas
 et puellulas assertim. Beneficium enim apud nos corruptum et consue-
 nescere iniqui existimatim. quas ob res ne beneficiis male
 collocata videatur. hec oia commoda hoc uno h[ab]ificio complexa
 addatissimum quod primi reuocada. summa hilaritate. et gaudio
 exhilarato dicemus. ut bene facta recte colloca. o. sine negligē-
 tia noie te et animo correspondere credamus.

De laude propria et aliena.

Ecuiusque hoīlaude caute cōscribendū est ne aut asselle-
 tarī. aut adulari res nostras caritate propria decepti. sine
 pudore aliquo commemorare dicamur. Et enim quod prius id audi-
 emus ea seneca sententia in ore est. Sordescit in ore propria laus
 aut id tritum vulgo probabile in prompto est. Is qui de virtute sua
 fretur est nunquam proprias laudes in mediu[m] afferre cogitabit. Si
 nos ergo sine circulo. remque nostrā laudare volemus. occulte
 per dissimulationē diminutionē occupationē et permissionē
 enarrabimur in locū rem homines atque fortunaz unam. ma-
 gnāque partem conferimus. Si vero amicos aut cuiusmodi
 generis hominū res cum virtute gestas explicare volemus
 Tantā virtutis vim esse commemorabimur. ut non modo amo-
 re et necessitudine coiunctos. verum acerimos etiam inimicos
 quosque ad loquendum impellere et cogere possit. cum inuidia
 etiam motus videatur. qui eius maxima facta commemo-
 rare aut audire refugit. Minorum etiam et posteriorum grā-
 nos facere dicemus. ut ipsi eorum etiam exemplo moti flamma et

amore recte factor incedatur. Maiores nostros etiam sanisse
dicemus strenue p̄clareq; agentib; p̄mia et merita rep̄denda.
Quare statue monumēta. porticus phana priuata et publice
edes. Quationes. trophea. triūphi in vībib;. In bello corone
annuli. verilla hæte. Tō:ques. armile fortiter agentib; redi
debantur. Triūphales quippe corone auree ob triumphi ho
no emittuntur. Cūnica querçina ei qui ciuem locūq; cōser
uasset cōdonabitur. Dualis mitrea ut seruili bello cū neq;
rite neq; cum iusto sed cum omni humili noī shoste. iniusta
bella gerebantur ut massurio Sabino iuris consulto placuit
reddebar. Coniuia modis et cantu tibicinas exornare et
celebare consuetum extitit. Hinc achilles theridis et iopas
didonis conuiuio aurata personat lyra. Poetis historiogra
phis sculptoribus atq; pictoribus licencia data est aliena vel
sua facta poste ipsi profutura litteris Sculptura aut pictura
commendare. vt inuentium audientiumq; mentes ad vir
tutem capescendam concitarent. Sacerdotes enim propterea
dicere solitos commemorant. Nil re magna dignum ab eo
expectandum qui nec laude neq; ignominia afficeretur.
Quibus rationibus motos non scripsisse dicemus ne vel ip
sorum benefactis vel posteris nostris defuisse videamus.
Eos vero non modo sed etiā parentes quos ignoramus ex
illis laudabimus. Quidius de narciso. Qui te genuere
beati. Virgilius primo eneidos. Qui tantitalem genuere
parentes. Et a futuro tempore collaudat. Semper honos no
menq; tuum laudesq; manebunt. Item cum vocant. Terre
Maiores inferiores proprie nominibus aut meritorum vo
cabulis appellant. Virgilius primo eneidos. Acole nāq;
tibi inquit. Minores maiores nominibus dignitatum vo
cant. Virgilius eodem loco. eolum iunonem alloquenter
his verbis commemorat. eolis hec cōtra tu⁹ o regina qđ optes
explorare labo. Liberi parētes pietatis noī sic appellat. que
te genitor sūniaverit. Trascētes pprio noīe appellatoēs viros

7

Vtrq; illus vestras Eure domos Terentius ego te i prissimum
daue dedam. Amicos et leues res oramus. Maiores maiora
qz negocia ambimus, supplicamus, imploramus, que hoiez
remq; multum exornant, rerum personarum, vocabulorum
et sentenciarum qualitate et dignitate seruata plurimū ex-
ornat. In vituperando, eadem hec couertemus. Non enim
nominibus propriis aut dignitatum sed maledicis noībus
eos vocabimus. Sic Tu ne duos una leuissima vippera
cena? Tu ne duos?

De epistolis Comendatitiis

N eadem nominis appellatione ille epistole veniunt
quibus qui nobiscari sūt apud amicos nostros cōmit-
funtur aut qui aliquo amoris et necessitudinis vīculo nobis
coniuncti sunt notis amicis vel affīmibus cōmendantur. He
epistole et si breves admodum erunt, arte tamen referre cre-
dūtur ppulchre tamen callideq; aīaduertendū est ut pro his
scribere et eos cōmendare lris nostris videamur qui beniūo-
lēcia obseruancia amore affinitate tribu virtute vicitatcq;
nobis cari esse debent. Onde Terentius. iii. commedia. hic etiā
beniūolēciā his elicere verbis conatur. Tu vel vrtus tua
me vel vici: asquā ego in propinquam partē aīicie puto fa-
cit. ut te audacter moneā et familiariter. Vl' ecōuerso. Jocū
da orōne, et iā integritate ī genii: et bōp̄ coītate penes aīcos
nostros cōmillos facim'. Sic cicero p lentulo valerio gayo
appio scribit. Item ostendendum est virum quē commissum
facimus. Aut genere aut maiorū auctoritate nobilitate et di-
gnitate. hec etiam prope ipsorū iure vēdicare debuisse. Ex ve-
banitate etiam et affinitate, comitateq; sermonis precibus
aut cōmissione litterarū nrārū dignas comprobabimus. Ho-
mīnē maxime omnīū gratissimū collaudabimus. Nec cui
carum facere nitimur veluti ingratum a se benefficiorum
īmmemoraz reitiat. Nihil enī absurdius q̄ pro ingratis in-
grati nomine labore confici, nichil iniquius q̄ beneficiorum
īmmemor beneficia conferre. Nihil iniquius q̄ pro parū e-
quis equa etiam petere. Peterum. Ut brevibus dicam. In hu-

in iste modi epistolo curandum est uta quo pessimum rem co-
se que vale omnia. Nem honesta tunitam faciliemque non sine
blandimentorum illecebris. cum remunerationis spe expona
m. Hinc perclara a Terento illa egregia comedatio conscripta
est. Ni pamphile huius formam atque etatem vides. Nec clare
est. quod illi nunc utique res inutiles. Et ad pudicitiam et ad
rem tutandam sicut Quod ego per haec dextram oro et ingenio
tuum pertuam fidem perque eius sollicitudinem. Te obtestor
ne abs te haec segreges neu deseras. Si te in germani fratre
dilexi loco. Hinc te hec solum sibi te fecit maximus. Heu tibi
mouigera fuit in rebus omnibus. Te isti utrum do amicu tuorum
patre. Bona hec nostra tibi committo et tue mando fidei. Non
potui dulcissime. Ne effice ut nunc ad te non prescriberem. Pro
feruo quanto studio quamdenique to cuditate. Ne tu sacris
legibus operam habuimus dederit. quod si in ea facultate uti procul
hinc icepit. pergeret paucis post diebus sumum legum apostoli ad
piscetur. Quia vero hesterno vesperi quemadmodum peccuntis
deficie icepisse et mihi retulit. ad modum vereor ne studium suum
deserere post ponereque cogatur. quod quidem impedit si ex redditibus
tuis quoq; hoc anno uberiores precepisti. sibi sueque egestati
subueias. fortassis frater tuus qui in audio. In primum ex
Asia ad te veio. Nam negotiationi fortuna plurimum arrisit. L
lucru sui quod estimabile est collectus. te faciet particeps pos
tissimum si nepotis sui virtutes et scientiasque plures ab omnibus
predicari te que iopie sue occurrere velle presenserit. Quid inquit a
mabilius. quid melius. aut quid optatius possit accidere. In
siliu; raru; pitissimum moribus cloquettia ac prudentia magis
novere prediu; hinc. quod donum tue nobisque familiaritatis et affectu
finitatis vinculis coniunctis. auxilio consilio honori et glori
e esse poterit. Itaque hec omnia tecum mente fac revoluas
peccunias in primum ad eum transmistas. Hoc tamen te scire
velim nisi eum tanta egestate laborare viduisse atque eas
impelas quas facies tam necessarias et frugifuturas. nihil
hos tempore ad te scripsi. Quotiescumque enim aliquid precepisti

quod honori atqz fortunis tuis potui conducere aut detrahere non potuisup vledere quim redderem certiorē

Eisque vero tres species sūt quibus etiā epistole modū excedere licet. *In simulatione* eī rei cuiuspiā Accusationē deffensionē *Nerūqz gestarum expositionem* in volulis magnitudinē interduz crescere videmus. Hoc solū litteraz et studiorum iicitamentū intra epistole fines cōtinere poterimus qd̄ supius philographiā dixim⁹ hui⁹ rei auctores vires et cōmoda cū admiratione gloria honore et laude exponem⁹ Communi omnium vtilitate honestate maior exemplū me ritie et dignitate comprobabimus ad virtutē sapientiā docitri nā et commoditatē cōsequēdā legentium etiam audiētiūz mentes iam prius cōcitateas iflāmabimus ut maior exemplū publicam priuatamqz rem bene regere. Sanctissimū cōsiliūz sanctissimasqz leges nobis posteris patrie etiā nostris imponere ac omnibus bene viuēdi imitationē prestare possim⁹.

De obseruantia artis

Nerū sermonis dignitas. scribēdi consuetudo . conciūnia cōpositio elegancie pprietas munditia verboruz hoc est lūr apud doctos electa hec tibi honestare et exornare poterūt Verum si quotidiano. vslu et exercitatione hec precepta non modo seruare s̄tūgi lectione / cura vigilātia / et studio doctorum imitatione excolere in melius vertere et augere conabēris ut trito quotidianoqz est vslu. te maioribus tuis. parem equalēm⁹ et nostris superiorēm reddes.

Panagericium Jacobi. P. ad Illustrissimum Principem Tarantium Incipit feliciter

On nullos fore vereor Illustrissime Princeps qui honesto labore meo arrogancie nomen temere inscribere non dubitabunt. Rem enim proslus arduam procluem ac difficultem. In primis supra ingenii mei vires ad exco gitandum. industrie ad inueniendum. et iudiciū ad discernendum. Quid cuiqz nominis pio meritis

ciūusqz iure cōueniat me mihi vēdicasse dicet Nichil q̄ppe
ēpti⁹ absurdi⁹ ātidigni⁹ videt q̄ vīm dīne mētis mortales
vīsurpare p̄sūplisse. Nichil difficulti⁹ q̄ qd veri noīs. glorie ti-
tuli et laudis preclara ciūusqz facinora egregia virtus et
prestātissima mētis suo iure deposcāt legem p̄scribē. Recite
enī p̄p̄rāqz facta atqz ipsa vīr⁹ que tota ī actione conslitit
aīo nō rerum euētudiū iudicare cognosc̄tqz debet. quare cum
tot sit aīmī īcerti mot⁹ tot tāqz mētis variū augūstiqz adi⁹
vaḡt errorēs deuīs recessus abdite inacessibilesqz mentis
mē latebie dīne mētis oculis eā abstrusā nē corporis partē
nō nulli haud ab re p̄scrutādā reliquere. Q̄e vero iperū tuū
qđ audaciemee aīmī tribuit. facile vīspero. benigneqz tuū
tabitur. Duri⁹ enī difficultiusqz tibi qc̄q negare q̄ iusta tua
capescē mihi sēp̄ p̄suasū habui. Eque enī tibi salutē si nō
supra quā patrie parētib⁹ et michūpli debere cognoui. Neci-
adeo tamē a ratioē diuersus agor. vt quid veri noīs et tituli
cui⁹ qz libi merita exqrāt ad vnguē explorare. Sz que appro-
bata cōsuetudie lēp̄ exitu p̄cipioqz ī laudē nomēqz cōdu-
cant in hunc libellum congerere constitui. Ut tibi cui⁹ nil de-
negare ausim morem gerens. qua ratione cuiqz mortalium
ordini p̄ consuetudine saltē scribendum. hinc p̄cipio ducto
tibi oranti aperire incipiam.

Titulorum et laudum distinctio.

Aīorum laudes / prestantesqz titulos / et clarissi-
ma nomina inferioribus nunq̄ cōcedemus. Quib⁹
aut inferiores honestantur. maiores etiam collandandos.
Liceronis exemplo ducemus. qui pro rege dyathoro. Iulius
cesarem hūs allocutus. Omnes sunt inquit in illo rege vir-
tutes quas te cesarem ignorare non arbitror. Sed precipue
singularis admiranda qz frugalitas. Et si hac verbo lau-
dare regē nō soleo scio frugi hoīem dici nō multū habet lau-
dis in rege Jukū. Heuerq̄ Brauem magnanīmū būfīcum.

liberalē. Hę sunt regie laudes. illa priuata eſt. vt volet q̄z
qz accipiet. Ego tamen frugalitatem id est modestiam et tem-
perantiam q̄ maximam virtutez iudico.

Tituloruz et laudū distinctio quo ad etatem

Ituli. preconia. et laudes rerū et personarū. adolescenti
e vel maioris etatis dicuntur. veruz ubi facta nō iueni-
untur spē collocandā. Cicero in dialogis edocuit. Hinc apud
Terentium in andria. Quid michi faciet patti inquit. Et
de ascenio primo eneidū. Sin absupta salus et te pater opti-
me teucrū. ponsus habet libie. nec spes iā restat iuli. De mar-
cello quoqz octauie filio adolescentē prestatissimo sexto enei-
dū. Idē legimus. Lū enī res eius gestas cōmemorare ne quē-
āt spē et indolem sic laudat. Atqz hic eneas. vna nāqz ire vi-
debat. Egregiū forma iuuenē et fulgētibus armis. Sed frōs-
leta parū deiecio lumina vultu. Quis pater ille virū qui sic
comitatur eūtē. Filius. an ne aliquis magna de scirpe nepo-
tū. Quis streptus circa comitū quātū instar in ipso est. Sed
nō atra caput esti circumvolat vmbra. Tu pater anchises.
lachrimis ingressus abortis. D nate ingētē luctū ne quire-
tuop. Heu puer Iliaca quisquā de gēte latinos in fātū spe
tollat anos. nec cumula quōdā vlla se tantā tellus iactabit
alūno heu pietas. heu prīca fides iunctaqz bello dextera. heu
misera de puer si qua fatala alpera rūpes. Tu marcellus eris.
manibus date lilia plenis.

Laude s in primo congressu non esse fun-

dendas sed par latim digerende.

Du omnia in laudē conducebita uno tantum loco com-
pletebuntur. Sed etatis ratione per omnē vitā digesta
paulatiz laudes cū etate crescere demonstrabimus. Quā rem
egregie proliuio archio Cicero docuit. hūc in bucolicis secut⁹
virgilius. pari etate et laude saloniū his verbis crescētē in-
ducit. At tibi prima puer nullo munuscula cultu. Errates he-
deras passi cū baccare tellus. Mirtaqz ridenti colocasia fū-
det achāto. Et statim ad matore etatē venies ait. At simul

b.i.

heroium laudes et facta parētis iā legē et que sit poteris co/
gnoscere virū Mollis paulatī flauescet cāpus satista. Accessio
igitur etatis que sit cuiqz p̄tis hūane vite virū demonstrabit

De summis laudibus

Restatissimū laudis genus est laudatos et superare
hinc. M. L. scđo de oratore Est et cū ceteris p̄stātibus
viris q̄ patione in laudationē p̄clara hic Duidi de leucothe q̄
mater cunctas tā matrē filia vicit. Et o mater pulchra filia
pulchrior. Et maro p̄io enīd Quartūqz forma pulcherrima
deiopeia Lōnubio iūgā stabilipriāqz dicabo Hūme autem
laudes erūt āt magnitudine p̄stātēs aut nouitate prime. āt
genere ipso s̄igulares ut eodem libro Liceronis scriptū est.
vñ Iuuat ire iugis qua nulla prioris castitātē molli diuerit
orbita clivo.

Laus a personis

Dducitur quoqz laudes a p̄lois eximis p̄ ignotis ut
hoc priami gestamē erat; sic etiā ornat⁹ argue hele.
ne Preterea sceptrū Ilione qđ gesserat olī marianarum
priami Itidē qui genuere beati Et mater felix et fortunata
pfecto si tibi qua soror est q̄ dederat ubera nutrit. Sz cūctis
lōgeqz beatior eris. si qua tibi sp̄sola est et q̄ te faciet p̄imum
puella virorum Laus a tēpore sumpta

Emporis quoqz rōne laudationes exq̄litas legim⁹ hic
p̄clara illa dicta ab egregio poeta iā laudē saphois. D. nimū
felix q̄ te iam viderit etas fūcta qz colloqo est lesbe puella
tuo. Ne miserq̄ p̄ nō nasci mihi cōtigit illo. Tēpore quo les
bi nata puella fuit. Didisse vult⁹ audissem b̄ba loquētis D
vñ tēporib⁹ scl̄a nata suis. Sic etiā a futuro tēpore ducit Li
cero iā laudē cesaris. Nec illa vñq̄ etas de tuis laudib⁹ eticelz

Laudes ab anima atqz corpore sumpte

Verum laudes prime creditur intra naturā generis
suis cōtinere i eo v̄su quoquo magnū inter morta
les sit nemī cedere. Alio p̄iter et corpore q̄ om̄s ātecellē pulcri
tudis ac roboris pectie ac vehemēcia ceteros āte ire. Aut ecōs
uerlo cū māsi etudinē requirim⁹ siluestre animū exuisse dice

10

m^o ferociam reiecisse toruiz aspectu intractabilem qz imm
nitatem deposuisse dicem^o. Primi exemplū virgiliū erit tertio ge
orgicoru. Tum si qua sonum procul arma dedere stare loco
nescit inicat aurib^z et tremit art^z. Collectuqz tremēs voluit
sub naribus ignem. Exemplum secundi. mar. Erit de catel
la publii ipsa est blādio: omībus puellis. Color: velocitasqz
in animalibus commendationem tribuit. vnde illud quo
qz a poeta perite positum est. Qui cando: et niues ante irent
curlibus auras corporis vltēpis equalitas. et numeri mlti
tudinis frequentia. ornamentum et admirationem in laude
affert. Virgilius primo eneid. Centum alie totidemqz pa
resetate ministri. Sic illud dictum est. Tercentum nūc ei
tendent dumeta iuuenci. Et mille mee sicutis errant in mon
tibus agne. Loca itidem celi fluencia. aerisqz emperie sa
lubita. populosa. pacis belliqz studii clara. portuosa. opī
ma fructuum varietate magnitudine et multitudine passi
onis. earū qz rerū que ad victū spectant habundātia. laudis
digna dicūtur. Sz vnde digressi sumus ad nostri gñis ratō
onem reuertamur. Natalicio loco celebri copioso ac nobilit^z
litteris studiis et bonis artibus celebrato noīe nobis laudez
vendicamus. Hinczenonem stoicum trium rerum causa im
mortali deo se gratias habituz dixisse cōmemorāt. pīmū qz
optima ciuitate natus. Tūqz grecus non barbarus. Deinde
qz doctus non ignarus esset. Parentum nobilitas virtutib^z
adequata vltē generis humilitas meritis nostris celeberrima
effecta hominum expectatio presentium et supata vita per
domita. non modolaude sed immortalitate. nos dignos des
monstrant.

Laudes a rebus rusticis sumptu

Isquogz preclara Maronis laudatio in rem rusticu
camne sola hec deesse huic operi videatur accedat. Lu
lus cultores. duros iniuctosqz labore. agricolas diligentes.
assiduosqz rei publice cultores dicemus. Rem vero.
ipsam rusticam. sacionali consito pascuo. floreo qz rure.

b.ii.

collaudabim⁹. hinc gelidos annes piscoſos viuoslqz lacuſ
nitidas illimes ſalientes et riguos kontes violatiſ lateqz
olentibus herbiſ et ſuo ſemp graie viuaci cictos curis laudi
plutinū cōducere arbitramur Hic florida prata armētiſ ge
gi apibulſqz grata feraces fertilesqz agri aeris salt⁹ arduiqz
mōtes huiles minerue cereri et bacho dicati calles opace et
echo resonātes valles laudem afferre poterit vmbraſera ne
mora frōdole ſilue diis imortalib⁹ dicati luci amēaqz antra
foliis ſilue ſtribulſqz baccis veſtitia auī ſcētu paſſi auioia
reſonātia ferarū luſtra ſaltus idagineſqz non min⁹ utilita
tis q̄ locūditatis afferit. Quib⁹ de reb⁹ laudes rei pecoia
et trāz titulos iqurem⁹. Quos ne abagib⁹ vmbra et tenebris
cōtextos credas. Prīcipio a dīniſ plonis ducto iāiam dicere
incipiam

Ad Roanū pſmū pōtificem.

Dntifice marini ſumū roanūqz Dnici gregis paſ
toꝝ Sacroꝝ aciftitē Christiai cultus moderatorem
Christiai nois verilliferꝝ Patreꝝ Diuū clemētissimū ſacrif
ſimū hſtillimū apliſſimū piētissimūqz dicem⁹ Lui talem in
trāz tergo titulū dare licebit Diuo paulo ſcđo dñici gregis
paſtoi piētisſio romaneqz baſilice pōtifici mario optimoqz
In eplarū frōte ſic exordiemur Johānes lucili⁹ hippodam⁹
hebrōnen⁹ Diuo paulo ſcđo ſacroꝝ aciftitī ſumōqz maximio
felicitatē ſum⁹ autē pōtifer mōres quoſcūqz pōtifices fra
tres Reliquos autē ſilios per litteras publicas appellabit
Inde ad pontifices ſcribens inferiores ſic in litterarum frō
te profatur. Paulus ſecundus diuino dei nutu ouilis domi
nici custos designatus. dilectis fratribus germanis epifco
pts Halutem et apostolicam benedictionem. Celarem vero
ſic aggreditur. Paulus ſecundus diuina diſpositione chri
ſtiani cultus moderator dilecto filio Frederico tertio roma
norū imperatori augusto fauſtoqz Halutem et apostoliſ
cam benedictionem. Scismaticos autem gentileſqz
huiusmodi titulo ſalutat. Paul⁹ ſecundus dei grā christiane

plebis sanctissimis Mahumeto teutonorum martino sanioris mentis spirituum rectiusque consilium exoptat.

Ad minores pontifices.

Dominices minores Cardinalem patriarcham archiepiscopum episcopum protonotarium abbatemque propter labimus. Quibus hodiernis titulis adiiciens. Donificem namque minorem. In partem dominici gregis custodem ascitum. Amplissimum venerandissimum obseruandissimum pietissimumque dicentes. Talem in epistolarum tergo. si Cardinali scribendum erit titulum assignamus. Petro fuscari titulo domini nocolao cardinali pontifici patri pietissimo obseruandissimoque. In fratre vero epistole. C. Johanes lucilius hippodamus helbriensis. Petro fuscari cardinali pontifici amplissimo Salutem. Si patriarche aut archiepoco aut epoco scribere voluerimus. Sic in litterarum ergo dicemus. Lauratio zaniantiocheno patriarche obseruandissimo patrino nomine minore pietissimoque venerando. In fratre vero sic exordiemur. C. Johanes lucilius hippodamus helbriensis. Lauratio zaniantiocheno patriarche tamquam pietissimoque integerrimo. Salutem. Protonotarii preterea in litterarum ergo sic agrediemur. Marco cotareno romane basilice protonotario non minus accuratissimoque fidelis. In fratre autem sic salutare solemus. C. Johanes lucilius hippodamus helbriensis. Marco cotareno christiane rei publice gestor protonotario tamquam diligenterissimoque fidelissimo. Salutem. Abbates vero et reliqui sacerdotes tali in epistola vel tergo summum decoraadi. Petrus cornelius domini fratris. i. cenobitarum. atistiti et religioso et opifimo. Itē Petrus nigro. domino. Juliano dicate edis. atistiti. Namque pietissimo optimoque. In fratre at litterarum sic exordiri licet. C. Johanes lucilius hippodamus helbriensis. Petrus cornelius. Pauperum monachorum. atistiti. tamquam doctissimoque morato felicitate. Itidem. C. Johanes lucilius hippodamus helbriensis. Petronigro flaminum decori. Salutem.

Ad Cesarem.
Domino. Imperatore. Domino. Cesare. Cesarea maiestate
et christiane reip. tutor. vexilliferumque. Triumphantem
b. iii.

Datrem patrie Augustū Inuictissimū faustissimū. pietissimū qz dicemus. Lui tales in eplaz tergo tituli tribuunt. Fre
derico tertio diuino afflāte spū romanorū Impatorī cesariz
augustissio faustissioqz. In frōte ho leāz his decorādus est
verbis. L. Johānes lucilius hippodam⁹ helbōnēs. Dno
Frederico tertio cristiane respublice vexillifero. faustissio
inuictissimoqz felicitatem.

Ad regem bel minorēm p̄ncipēm.

Egē Duce. P̄ncipē quoqz ac Comitē. Regie v̄l Du
cal' celſtudinis ſiue dignitatē decus. Heroicaz cl' orē
virtutū. P̄ncipat⁹ ornamētū. Regis culminis splēdorē et vni
cū firmamētū Christianissimū. Potētissiz. Magnificētissiz
Magnarūmū. fortissimū inclitū felicissiz. Strenuissiz. Illu
trissizqz appellabz. Lui tales i eplaz tergo titulos adiicie
Carolo triplicis galie regi christianissio. regiūqz culminis
splēdori ſerenissio illuſtrissioqz. In frōte at ſic dicēdū erit. L.
Johānes lucilius hippoda⁹ helbōnē Carolo regie dignitatē
Decor et vnicō firmamēto felicitatē.

Ad equitem auratum.

Quītē Equeſtris ordinis vir militie decus. Repub
columē Patriespē ap̄pliſſimā f. diſſimāqz ſplēdissiz
Generosū. Excellētissimū Clarissimū Inclitū. Magnanū
mū Potentē fortē Strenuissimūqz dice⁹. Lui ltraz tergo
hostitulos tribuem⁹. Bernardo. Justiano. Splēdissimo.
Eq̄eſtris ordiſ viro patricio veneto. militie decori. reip qz fir
mamēto. In frōte autē ſic ero dienur. L. Johānes lucilius
hippoda⁹ helbō. Bernardo iustiano. equiti strenuissio ſa.

Ad patriciū.

Atriciū Senatori ordinis vir. Senatorē Magnificū
Spectatissimū Nobile Generosū. Dmatissimū Cla
riſsimū ſigurē Spectabile Integerrimū prudētissimū ſa
pietissimūqz dicem⁹. Lui in eplaz tergo hos titulos dare li
cebit Anthony baduario patricio veneto Senatorii ordinis
viro integerrimo optimoqz. In f. conte autē ſic ichoādū erit

Johānes lucili⁹ hippoda⁹ helbrōnen⁹ Antonio baduari⁹ patricio veneto ornatissimo specta illioz Ha'ut. Illō quoqz annotatione dignū cēsem⁹ nō tātū patricios ver⁹ et Lōsulares quoſcūqz viros urbini⁹ pfectos Lōsulales p̄cōsules p̄to:es hō:atīſ ſalib⁹ decoratos Necnō et ceteros migrat⁹ h̄i⁹ pleb̄i⁹ titulis nō absurdē salutādos

Ad plebeos.

Lebeos viroſ tripartitoſ eſeretim⁹ aut enī maiores
Sunt aut mediorimi aut minores. Maiorē plebeuz
Speciabilē Sapientem Prestantem Precipuum Singu
larē Officium consumatum virū integerimum Dna
tissimum. Būſicentissimū. Spectatissimūqz dicem⁹. Qui i
eplarū tergo tales titulos adiiciemus Jacobo philetio ple
bei ordinis viro precipuo ac ſingulari. In frōte autē ſic i choā
dū erit. L. Johānes lucili⁹ hippodam⁹ helbrōnen⁹. Jacobo
philetio viro ſumatillio ornatissimoqz qz. Salutē. Mediori
mū plebeū. Egregiūz. prudentē. humanissimum. benignissi
mū p̄bīſimūqz dicem⁹. Qui i tergo lrātūm hos dare titulos
placebit. Hieronimo malateno plebei ordinis viro humanis
simō p̄bīſimōqz In frōte vero ſic exordiendum erit. L. Jo
hānes lucilius hippoda⁹ helbrōnen⁹. Hieronymo malate
no viro prudētissimo benignissimo qz Salutem Minorē at
plebeum Discretum. moratū. iduſtrium. ſolerte. exptēqz di
ligentissimū virū. obſequētē. accuratū. fidelissimūqz appell
iamus. Qui i eplarū tergo tales adiiciuntur tituli Erhardo
Ratdolt germano auguſtenſi. viro tā induſtrio q̄ accurato
In fronte vero ſic ſalutādus erit. L. Jo. lu. hip. helbi. d. Erhar
do radolt germano auguſtenſi. vero ſolertissimo exptētissi
moqz Salutem.

Ad ſtudioſos viros.

Studioſos viros oēs appellam⁹ quos euſcūqz ſcie dedi
tos videmus quorū titulos p̄ ordinem ſuis locis locabimus

Deologum Diuinariū humanarīqz Ad theologū
rerum interpretētē Scrarum litterarum cultore
Sacre pagine p̄fessorē. Diuinī cult⁹ moderatoř Dñe vo
lūtatis expositore Sapientissim⁹ eximiuř excellētissim⁹ dñmūqz dice
m⁹ Lui tales in litterar⁹ tergo dabim⁹ titulos. Paulo pergu
lem si sacre pagine professori tam sapientissimo q̄ dñmissio
In fronte autem sic inchoabimus. C. Ioh. h̄p. helbrōn⁹.
Paulo pergulensi diuini cultus moderatori eximio sapien
tissimoqz felicitatem. Ad Juris consultum

Juris consule am. Diuinarum humanarumqz rerum in
terpretem Pontificii vel cesarei iuris doctorem. Diuini vel
humani iuris moderatorē D̄triusqz iuris professorem. Le
gum diuinarum humanarumqz expositorem Juris consul
torum consilium optimum. Sapientissimum. optimum. eximiuř
excellētissimum. equissimum. integerimūqz dicemus Lui
in epistolarum tergo tales titulos assignamus / Alexandro
neuo / diuinarum humanarumqz legum interpreti tam excel
lentissimo q̄ equissimo. In fronte autem sicer ordiemur. C.
Johannes lucilius hippodamus helbrōnen⁹ Alerādro neuo
Diuini humaniqz iuris moderatori eximio optimoqz Sal
lutem.

Ad Medicum
Edicūm humane salutis auxiliatorem / moderatorē
rem / tutorem / conseruatorē / remediumqz / Medicē
artis professorem / morborum curatorem / Egreditūm pro
pulsato: em / Accuratissimū / prōptissimū / expertissimū /
diligētissimūqz dicem⁹. Lui tales in litterar⁹ tergo tituli tri
buuntur / Gerhardo veroneli. medice artis professori / ta accu
ratissimo q̄ dociſſio. In frōte autē sic schoādū erit C. Iohes
lucilius hippodamus helbrōnen⁹ Gerhardo veroneli / hūane sa
lutiſ. moderatori excellētissimo Sa.

Ad philosophū Dia
Hilosophū Sophie virū Nature ex⁹ lectorumqz
ploratorē Caularū ſpectatorē ſapie amatore / filiūqz
Sapientissimū / modestissimū / excellētissimū / grauissimū / ſpe
culatissimūz dice⁹. Lui tales in litterar⁹ tergo tituli adiiciuntur

Anthonio cornelio philosopho excellentissimo nature explo-
ratori non minus accurato & excellentissimo. In fratre autem
sic incipiemus. *L.* Jo. lu. hip. helb. Anthonio cornelio philoso-
pho integerrimo sapientissimoqz. Salutem.

Ad mathematicum.

Athematicū Arithmetice vel geometrie vel sideralis
scientie professorē. Factorē expōsitorē. Dīuini numinis
consciū Syderū speculatorē. Phētōntei cursus exploratorez
Vel imobilis magnitudinis metitorē. Vel discrete quātitat-
tis supputatorē. Acutissimū. sub illissimū. accuratissimū pau-
dētissimū. perspicasse diuinū sapientissimūqz dicemus. Lui
tales in eplaqz tergo tituli tribuuntur. Dominico bragadō
mathematice artis professori nō minus accuratissimo & do-
cissimo. In frōte autē sic salutamus. *L.* Johāne lucilius
hippoda helbōnn. Dīlico bragadeno sideralis scientie pro-
fessori sapientissimo accutissimoqz. Salutem.

Ad musicum Datemqz.

Dīlicū Datēqz eisdēz ferme titulis decoramus. Celestis
harmonie imitatorē appellātes. Pieridū filiū. Qua-
sar alumnū. Apollini sacratū. Thespia dū choro dicatiū. Hip-
pocrenidū choro sacratā. Pegasidū amicū. libetridū cultorez
Pegaseo liquore saturatū. lauro insignē. Pallida decoratuz
hedera. Pyreneo fonte potū. Castalii fontis domesticū. Par-
missi fluminis nō ignari. Cephisi gurgitis nō expertē. Heli-
conie rupis accolā. Parnasi nemoris exploratorem. Lyrrhei
iugū nō alienū. Nonit montis habitatorē. phebei numinis
interpretē. Testudine lyre moderatorē. Nouennap. soror de-
cātatorē. Parnasie edis ciue Sacru. diuinū elegatissimū. fa-
ciūdissimū. suauissimū. iocūdissimū. ornatissimū. canorū sono-
rū. argutū. decētissimū. celebratissimū. ex politatissimū qz dice-
mus. Lui i epistolarū tergo tales merito titulos tribuenus
Johāni Matio philelpho. musaq cultori tā ornatissimo & e-
legati. In frōte at sic exordiemur. *L.* Jo. lu. hip. helb. Johāni
Matio philelpho phebi numis itpti ex politissio ornatissioz sa-

Ad oratorem.

Ratorem forentium causarum tuorum latini eloquii, moderatorum pedestris orationis decus Patrie lingue unicum splendorum. Reipublice consultorum. Sanctarum legum asseueratorum. Lanoem virtutis tuba, Romaneque lingue decus. Facundissimorum eloquentiarum. elegatissimum. limatissimum. expositissimum. ornatissimum. copiosissimum. grauissimumque appellabimus. Cum tales in epistolarum ergo tituli adiicietur. Benedicto brognolo oratori facundissimo romaneque lingue moderatorum dissertissimo eloquentissimoque. In fronte autem sic ichoabimus. C. Johannes lucilius hippoda helbronensis Benedicto brognolo pedestris orationis decori. Salutem.

Ad Grammaticum.

Ramaticum Reipublice litterarie columen. Latini sermonis exploratorum. Humanitatis principale. Litterarie discipline moderatorum. Auctorum poetarumque interpretum. Humanitatis codicis expolitorum. Latine origini exploratorum. Humanissimum acuratissimum. dissertissimum. ornatissimum copiosissimum. doctrinumque dicemus. Cum tales in litterarum ergo titulos dabimus. Fracisco nigro veriusque lingue moderatorum talium humanissimo ornatissimo. In fronte autem sic incipiemos. C. Johannes lucilius hippodamus helbronensis. Fracisco nigro litterarie discipline interpreti dissertissimo acuratissimoque. Salutem.

Ad Scolasticum.

Scolasticum quenque. De virtute benemeritum. Litterarie discipline dicatus. Virtusque virtutis floribus exornatulitterarum haud experte Bonarum artium studiosissimum Eruditum. In primis doctui. Studiorumque decus humani dicebatur. Qui tales in epistolarum ergo titulos tribuit. Martino hippodamo veriusque virtutis talium studiosissimoque acuratissimo. In fronte autem sic inchoadui erit. C. Johannes lucilius hippodamus helbronensis. Martino hippodamo litterarie discipline decorum. Salutem.

Ad Lognatos.

Alter filium vel nepotem carissimum. dulcissimum. plentissimum. dilectissimum. lepidissimum. suauissimumque appellat
 Filius autem patrem vel patruum. honorandum. obseruandum. pietissimum. optimum. probissimum. humanissimum. venerandus
 colendusque dicit. Quibus tales in epistola ergo tituli tribuntur. Filius ad patrem Henrico hippo. helbronii viro patri sua
 uissimo plentissimoque. Vel pater ad filium. L. Johanni lucilio
 hippodamo helbronensis filio carissimo suauissimoque. In fronte autem sic patre salutat. L. Johanes lucilius hippoda
 mus helbronii henrico hippodamo helbronii viro patritaz
 humanissimoque obseruandum. Salutem. Vel pater ad filium
 Henricus hippodamus helbronensis vir. L. Johanni lucilio
 hippodamo helbronensis filio tam plentissimoque suauissi
 mo. Salutem.

Ad feminas.

Eminam. Castitatis decus. Pudicitie exemplum. Ho
 nestatisque speculum. Pudicissimam. castissimam. inter
 gerrimam. honestissimam. primariamque dicemus. Qui tales
 in epistolarum ergo titulos assignamus. Lucretie. cornelie
 feminine primarie. integrerimeque. In fronte autem sic incipi
 emus. L. Johannes lucilius hippodamus helbronensis. Lu
 cretie cornelie. honestatis pudicitieque exemplo. Salutem. Illud
 autem sciendum est feminine virorum suorum titulis deco
 rande sunt. Proinde ex superioribus secundum rei personeque
 exigentiam. non tantum in hoc sexu. verum et in altero. vir ac
 curatissimus quisque ex se poterit condescentes titulos assi
 gnare:

Eliqua paupercula erunt que diurno usu. assidua
 que consuetudine et maiori auctoritate apte exortata
 re oporteat. Que tamen et rationi consentaneae. et hominum
 opinioni correspondere poterunt. Si primo queque legendo
 horum te preceptorum obseruantissimum reddere procurabis

Litterarum exitus h[ab]it similibusq[ue]
verbis claudere v[er]itatissimum est.

Alle decus seculinostris. sis felix nostrisq[ue] memor. Vale
tibi q[ui] persuaderas te michi charissimum esse per quod ti
bi charissimum est rogatus aucto. Vale meq[ue] tibi commen
datu[m] habcas Cura vt recte valeas Da operā vt valeas. Re
cte vale et nos mutuo dilige. V alitudinē tuā cura diligēter
bene vale. Vale felix diuq[ue] viuas. nostrisq[ue] memor non dili
gas oro sed amas. Vale militie decus. Huncq[ue] nouum lau
dationum ac preceptorū libellū tuo noīe conscriptum. char
gatum et acceptum. nouitate saltem reice habitur. Spero.

Vale lector.

